

WICEPREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Wojciech Kutyla

KGP.410.005.05.2019

Marek Gróbarczyk
Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej
ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/016 – Sprawowanie nadzoru nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 50 00, F +48 22 444 57 93
nik@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej ¹ , ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Gróbarczyk, Minister, od dnia 16 listopada 2015 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	• Wdrażanie zasad polityki właścicielskiej oraz planów, programów i strategii rządowych w nadzorowanych spółkach; • Wykonywanie praw z akcji/udziałów w spółkach, w których Skarb Państwa posiada akcje lub udziały; • Obsadzanie stanowisk w organach spółek i przestrzeganie zasad oraz przepisów dotyczących wymagań dla kandydatów, a także ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej oraz wynagrodzeń.
Okres objęty kontrolą	2017-2019 (I półrocze) z uwzględnieniem zdarzeń przed i po tym okresie, które miały wpływ na działalność objętą kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ² z uwzględnieniem kryteriów określonych w art. 5 ust. 1, tj. legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji
Kontroler	Małgorzata Kornaga, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KGP/56/2019 z dnia 22 maja 2019 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej także: MGM lub Ministerstwo.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489. Dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

NIK pozytywnie ocenia sprawowanie nadzoru nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa przez Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

Uzasadnienie oceny ogólnej

Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej⁴ podjął działania mające na celu wprowadzenie do statutów/umów spółek postanowień lub podjęcie uchwał w sprawach przewidzianych przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. *o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami*⁵ oraz ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. *o zasadach zarządzania mieniem państwowym*⁶. Nadzorując spółki z mniejszościowym udziałem Skarbu Państwa⁷, wnioskował o zwołanie zgromadzeń z porządkiem obrad zmieniających statuty/umowy spółek celem ich dostosowania do wymogów nowej ustawy.

Minister GM podjął działania zmierzające do wdrożenia zasad nadzoru wydanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów we wrześniu 2017 r., jako koordynującego wykonywanie uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach oraz zapewniającego jednolity sposób wykonywania praw z akcji należących do SP.

W nadzorowanych spółkach odbyły się lub rozpoczęły w przypisanych terminach zwyczajne walne zgromadzenia i zgromadzenia wspólników, a członków rad nadzorczych powoływano po uzyskaniu opinii Rady do spraw spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych⁸.

Wszystkie osoby odwołane z rad nadzorczych przed upływem kadencji uzyskały następnie pozytywne skwitowanie swojej działalności, a w uchwałach o ich odwołaniu nie wskazywano przyczyn odwołania. Zdaniem NIK działaniem celowym byłoby, aby uchwały w sprawie odwołania członków rad nadzorczych przed upływem kadencji zawierały przyczyny odwołania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wdrażanie zasad polityki właścicielskiej oraz planów, programów i strategii rządowych w nadzorowanych spółkach

1.1 Wdrażanie polityki właścicielskiej i programów rządowych

Opis stanu faktycznego

Minister GM nadzorował spółki w ramach działu gospodarka morską (art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 4 września 1997 r. *o działach administracji rządowej*¹⁰). W okresie objętym kontrolą, właściwość Ministra GM w zakresie nadzoru określały dwa akty prawne:

- a) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2017 r. *w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne*¹¹ oraz

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: Minister GM.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 2190, ze zm. Dalej: *u.z.k.w.*

⁶ Dz.U. 2018 r. poz. 1182, ze. zm. Dalej: *u.z.m.p.*

⁷ Dalej także: SP.

⁸ Dalej także: Rada ds. spółek lub Rada.

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Dz. U. poz. 945, ze zm. Dalej: *ustawa o działach administracji rządowej*.

¹¹ Dz. U. poz. 10, ze zm. Dalej: *rozporządzenie w sprawie wykazu spółek z 2017 r.*

- b) rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonują inni niż Prezes Rady Ministrów członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki Skarbu Państwa¹².

W dniu 3 stycznia 2017 r. weszło w życie *rozporządzenie w sprawie wykazu spółek z 2017 r.* na mocy, którego Ministerstwu powierzono nadzór nad 21 spółkami.

Z dniem 20 czerwca 2017 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2017 r. zmieniające *rozporządzenie w sprawie wykazu spółek z 2017 r.*¹³, w związku, z którym Ministerstwo objęło nadzór nad 22 spółkami.

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2017 r. zmieniającego *rozporządzenie w sprawie wykazu spółek z 2017 r.*¹⁴ Prezes Rady Ministrów z dniem 13 października 2017 r. przekazał MGM wykonywanie uprawnień, o których mowa w art. 7 ust. 1 *u.z.m.p.*, w odniesieniu do Funduszu Rozwoju Spółek SA z siedzibą w Warszawie¹⁵.

Według Zastępcy Dyrektora DNW¹⁶ FRS SA z założenia realizuje zadania w obszarze restrukturyzacji i wsparcia kapitałowego podmiotów grupy kapitałowej Skarbu Państwa. Działalność FRS SA jest uzupełnieniem dla działalności i usług świadczonych przez Polski Fundusz Rozwoju SA, Agencję Rozwoju Przemysłu SA i Bank Gospodarstwa Krajowego. W związku z wpływającymi do FRS SA wnioskami o udzielenie finansowania, po przeprowadzeniu analiz, Spółka widziała możliwość inwestowania środków przez udzielanie oprocentowanych pożyczek lub przez inwestycje kapitałowe w wymagające dokapitalizowania podmioty związane z gospodarką morską. Warunkiem niezbędnym do realizacji zaproponowanego przez Spółkę modelu działalności określonego w *Strategii Rozwoju FRS SA* z dnia 6 grudnia 2017 r. oraz we *Wstępnych Warunkach Inwestycji* z dnia 6 grudnia 2017 r. było przeprowadzone dokapitalizowanie. Zgodnie z przyjętą przez Spółkę strategią pozyskane środki finansowe z podwyższenia kapitału zakładowego FRS SA zamierza inwestować w podmioty sektora morskiego. Finansowy udział Spółki w realizacji przedsięwzięć w tym zakresie ma opierać się w pełni na zasadach rynkowych, komercyjnych oraz przy wykluczeniu wszelkich elementów, które mogłyby powodować ryzyko niedozwolonej pomocy publicznej.

W związku z procesem alokacji aktywów stoczniowych, prowadzonym w 2018 roku, do MGM został przekazany nadzór nad Gryf Nieruchomości sp. z o.o. Spółka została wniesiona na podwyższenie kapitału FRS SA w listopadzie 2018 r., co było warunkiem koniecznym do realizacji wymiany aktywów pomiędzy FRS SA, a MARS FIZ. W grudniu 2018 r. Zarząd FRS SA zawarł umowę z MARS FIZ w zakresie zamiany udziałów i akcji, na mocy, której FRS SA nabył akcje spółki Morska Stocznia Remontowa „Gryfia” SA z siedzibą w Szczecinie oraz udziałów spółki Stocznia Szczecińska sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie oraz zobowiązał się do przeniesienia na rzecz MARS FIZ udziałów spółki Gryf Nieruchomości sp. z o.o.

W dniu 29 marca 2019 r. weszło w życie *rozporządzenie w sprawie wykazu spółek z 2019 r.* na mocy, którego w nadzorze MGM znalazło się 21 spółek, w tym Stocznia Gdańska SA w upadłości z/s w Gdańsku, która w wyniku ukończenia postępowania upadłościowego została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 18 marca 2019 r. W konsekwencji MGM nadzorowało 20 następujących podmiotów, w których udziały SP wynosiły odpowiednio (w%):

¹² Dz. U. poz. 584, ze zm. Dalej: *rozporządzenie w sprawie wykazu spółek z 2019 r.*

¹³ Dz. U. poz. 1164.

¹⁴ Dz. U. poz. 1908.

¹⁵ Dalej: FRS SA.

¹⁶ Przekazanych w piśmie znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 92808 z dnia 25 lipca 2019 r.

- Centrum Logistyczne Gryf sp. z o.o. – 100,0% udziału SP¹⁷,
- Polskie Ratownictwo Okrętowe sp. z o.o. – 100,0%,
- Centrum Techniki Okrętowej SA – 100,0%,
- Polski Rejestr Statków SA – 100,0%,
- Polska Żegluga Bałtycka SA – 100,0%,
- Fundusz Rozwoju Spółek SA – 100,0%,
- Zarząd Morskiego Portu Gdynia SA – 99,48% udziału SP,
- Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA – 95,50%,
- Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA – 91,13%,
- Przedsiębiorstwo Budownictwa Wodnego w Warszawie SA – 87,92%,
- Przedsiębiorstwo Budownictwa Hydrotechnicznego Odra 3 sp. z o.o. – 85,21%,
- Chłodnia Szczecińska sp. z o.o. – 48,61% udziału Skarbu Państwa,
- Przedsiębiorstwo Spedycji Międzynarodowej C. Hartwig Warszawa SA – 8,49% udziału SP,
- C. Hartwig Gdynia SA – 8,94%,
- Przedsiębiorstwo Robót Czerpalnych i Podwodnych sp. z o.o. – 4,33%,
- Przedsiębiorstwo Budownictwa Wodnego w Tczewie sp. z o.o. w likwidacji – 100,0% udziału SP,
- Stocznia Gdynia SA w upadłości likwidacyjnej – 70,65%,
- Marina Hotele Service sp. z o.o. w likwidacji – 20,13%,
- Stocznia Szczecińska "Porta Holding" SA w upadłości likwidacyjnej – 9,60%,
- Stocznia Szczecińska Nowa sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej – 1,09%.

Według Dyrektora DNW¹⁸ zmiany w wykazie nadzorowanych spółek w okresie objętym kontrolą były wynikiem zmian we właściwości Ministra GM wynikającej w szczególności z ustawy o działach administracji rządowej, a także były inicjowane w ramach bieżących potrzeb.

(akta kontroli str. 13-17, 22-28, 57-62, 1196-1197, 1320, 1323-1426)

MGM nie rozważało możliwości sprzedaży akcji/udziałów w nadzorowanych Spółkach niebędących w likwidacji z niewielkim udziałem SP z uwagi na założenia polityki właścicielskiej oraz niewielkie zaangażowanie środków publicznych w nadzór nad tymi spółkami. Model zbywania akcji/udziałów należących do SP oparty został na założeniu, iż zbycie majątku państwowego może nastąpić jedynie w uzasadnionych sytuacjach i przy zabezpieczeniu interesów SP.

(akta kontroli str. 57-62, 141-142, 1196-1197)

Minister GM po wejściu w życie *u.z.m.p.*, podjął działania zmierzające do wdrożenia jej zasad w nadzorowanych podmiotach. Sukcesywnie przeprowadzano walne zgromadzenia/zgromadzenia wspólników w spółkach jednoosobowych oraz z większościowym udziałem Skarbu Państwa będących w nadzorze MGM, z porządkiem obrad obejmującym m.in. kwestie zasad kształtowania wynagrodzeń członków zarządu i członków organu nadzorczego jak również zasad zarządzania mieniem. Minister GM nadzorując spółki z mniejszościowym udziałem SP,

¹⁷ Do dnia 24 stycznia 2017 r. Spółka nosiła nazwę Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe Port Rybacki Gryf sp. z o.o. z siedzibą w Szczecinie.

¹⁸ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 86613 z dnia 10 czerwca 2019 r.

wnioskował o zwołanie zgromadzeń z porządkiem obrad zmieniających statuty/umowy spółek celem ich dostosowania do wymogów nowej ustawy.

Równolegle Minister GM prowadził również działania zmierzające do wdrożenia zasad nadzoru wydanych przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów (KPRM) we wrześniu 2017 r., jako koordynującego wykonywanie uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa w spółkach oraz zapewniającego jednolity sposób wykonywania praw z akcji należących do SP. W 2017 roku DNW zwrócił się do spółek o stosowanie zasad wymienionych w wytycznych przekazywanych przez KPRM, w zakresie właściwym dla każdej ze spółek. Jednocześnie DNW na bieżąco przekazywał wszelkiego rodzaju wyjaśnienia bądź interpretacje dotyczące ich stosowania. Ponadto DNW skierował¹⁹ do nadzorowanych podmiotów prośbę o informacje zwrotną, do dnia 15 kwietnia 2019 r., co do formy stosowania zaleceń KPRM zawartych w przekazywanych wytycznych oraz przekazanie informacji na temat podsumowania poszczególnych aktywności, służących ich wdrożeniu. Na dzień 24 czerwca 2019 r. DNW był w trakcie ich analizowania. Według Dyrektora DNW²⁰ ze względu na specyfikę i wielkość portfela spółek, opracowywanie wspólnych zasad polityki właścicielskiej, dywidendowej, inwestycyjnej i strategii jest nieuzasadnione. Jednocześnie nie sporządzono polityki dywidendowej z uwagi na działalność spółek w różnych branżach, a także ze względu na ich wielkość (w większości przypadków niewielkie podmioty). W 2017 r. podjęto decyzję o podziale zysku i wypłacie dywidendy w jednej spółce, a w 2018 r. w dwóch spółkach. Uwzględniając zmiany w zakresie nadzorowanych spółek oraz niewielką liczbę podmiotów generujących zyski dające możliwość pobrania dywidendy, tworzenie ogólnej polityki dywidendowej nie znajdowało uzasadnienia.

(akta kontroli str. 13, 53, 133-135)

Największe spółki z portfela – tj. zarządy trzech morskich portów²¹ na mocy ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. *o portach i przystaniach morskich*²² zyski przeznaczają na działalność inwestycyjną (nie wypłacają dywidend) oraz podlegają *Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)* w zakresie portów morskich.

Opracowany został projekt *Programu rozwoju polskich portów morskich do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)*²³. Prace nad Programem koordynowane były przez Departament Gospodarki Morskiej MGM, jako organu administracji rządowej, a zarządy portów uczestniczyły w nim, jako spółki o specjalnym znaczeniu dla gospodarki narodowej. Projekt Programu przygotowany został w celu realizacji *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*²⁴, gdyż został w niej wskazany jako jeden z tzw. projektów strategicznych, a ponadto ma służyć wspieraniu rozwoju polskich portów morskich. Po przyjęciu projektu – Program będzie dokumentem o charakterze operacyjno-wdrożeniowym, realizującym także cele zawarte w *Strategii Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)* w zakresie portów morskich.

W związku z realizacją SOR w obszarze reindustrializacji, MGM kieruje pracami związanymi z realizacją części dotyczącej branży stoczniowej, w tym Projektu Batory, który ma na celu odbudowę i aktywizację przemysłu okrętowego. W realizację Projektu Batory zaangażowane są podmioty pozostające w pośrednim bądź bezpośrednim nadzorze Ministra GM, tj. m.in. Polska Żegluga Bałtycka SA

¹⁹ Pismo z 29 marca 2019 r. Znak: DNW.82.37.1.2019.PS, PW – 79442(3).

²⁰ Z dnia 10 czerwca 2019 r., pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 86613.

²¹ 1. Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA, 2. Zarząd Morskiego Portu Gdynia SA, 3. Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA.

²² Dz. U. 2017 r. poz. 1933. Dalej: ustawa o portach i przystaniach morskich.

²³ Dalej: Program.

²⁴ Dalej także: SOR.

oraz Polska Żegluga Morska Przedsiębiorstwo Państwowe oraz dwie stocznie: Morska Stocznia Remontowa „Gryfia” SA wraz ze Stoczną Szczecińską sp. z o.o. Według Dyrektora DNW²⁵ działania podejmowane przez Ministerstwo w celu realizacji przez spółki programów, strategii i celów istotnych dla SP, jako ich właściciela, były i są podejmowane zgodnie z posiadanymi kompetencjami korporacyjnymi i na rynkowych zasadach.

(akta kontroli str. 17-18)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Pozytywna

OBSZAR

2. Nadzór właścicielski pełniony przez ministrów

2.1 Wykonywanie praw z akcji będących własnością Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

W nadzorowanych spółkach Ministerstwo wykonywało obowiązki wynikające z zasad nadzoru i ustawy z dnia 15 września 2000 r. *Kodeks spółek handlowych*²⁶. W okresie objętym kontrolą reprezentanci SP uczestniczyli w odbytych lub rozpoczętych zgromadzeniach akcjonariuszy/wspólników. Dysponowali oni stosownymi pełnomocnictwami do uczestniczenia i głosowania w imieniu SP na Zwyczajnych bądź Nadzwyczajnych Zgromadzeniach Wspólników oraz posiadali szczegółowe instrukcje do głosowania (Notatki z wnioskiem o podjęcie decyzji zaakceptowane przez Dyrektora DNW oraz Ministra lub Podsekretarza Stanu w Ministerstwie).

(akta kontroli str. 9, 34-46, 56, 159-160, 186-567)

MGM monitorowało sytuację spółek wykorzystując kompetencje wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawa (tj. praw akcjonariusza/udziałowca zawartych w ksh oraz innych przepisów szczególnych jak np.: *u.z.m.p.*, *u.z.k.w.*, ustawy o portach i przystaniach morskich oraz regulacji, takich jak zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państwa, wydane przez KPRM²⁷).

Spółki pozostające w nadzorze MGM wywiązywały się w badanym okresie z nałożonych na nie obowiązków oraz pozytywnie odpowiadały na prośby dotyczące pozyskania informacji, przekazania dokumentów czy udzielenia wyjaśnień. Sprawozdania dotyczące zamknięcia kolejnych lat obrotowych były przekazywane zgodnie z ustalonymi zasadami.

W przypadku spółek z mniejszościowym udziałem SP prowadzących działalność gospodarczą, w których MGM nie dysponowało instrumentami prawnymi umożliwiającymi skuteczną egzekucję żądań, podejmowano próby pozyskania informacji, dokumentów czy stosownych wyjaśnień.

Przykładowo w okresie objętym kontrolą prowadzona była przez DNW korespondencja ze spółką Marina Hotele Service sp. z o.o. w likwidacji z/s w Szczecinie. DNW wielokrotnie występował do Likwidatora Spółki o informacje w sprawie przebiegu likwidacji, zatwierdzenia sprawozdań, z wnioskiem o zwołanie zgromadzenia wspólników. Wystąpienia DNW do Likwidatora pozostawały najpierw bez odpowiedzi, a następnie zaprzestał on odbierania kierowanej do niego korespondencji.

²⁵ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 86613 z dnia 10 czerwca 2019 r.

²⁶ Dz. U. z 2019 r. poz. 505, ze zm. Dalej: ksh.

²⁷ <https://nadzor.kprm.gov.pl/dokumenty>.

DNW pismem z dnia 7 maja 2018 r.²⁸ wystąpił do Sądu Rejonowego Szczecin Centrum w Szczecinie; XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z wnioskiem o możliwość rozważenia zastosowania określonego w art. 24 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o *Krajowym Rejestrze Sądowym*²⁹ trybu przymuszającego, w celu zobligowania Spółki do wypełniania ustawowych obowiązków – wystąpienie to pozostało bez odpowiedzi.

W dniu 17 grudnia 2018 r. MGM wystąpiło³⁰ do Prokuratury Rejonowej Szczecin-Śródmieście z zawiadomieniem o możliwości popełnienia przestępstwa przez byłego Likwidatora Spółki z uwagi na niesporządzenie przez niego wymaganych przepisami prawa sprawozdań. Ponadto Ministerstwo, wystąpiło do większościowego udziałowca Marina Hotele Service sp. z o.o. w likwidacji, o niezwłoczne podjęcie stosownych działań prowadzących do prawidłowego i rzetelnego zamknięcia procesu likwidacji spółki Marina Hotele Service Spółka z o.o. w likwidacji. Wniosek pozostał bez odpowiedzi.

W dniu 6 czerwca 2017 r. MGM wystąpiło z żądaniem umieszczenia w porządku obrad Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia (ZWZ) spółki C. Hartwig Gdynia SA punktów dotyczących podjęcia uchwał w sprawach:

1. szczególnych zasad postępowania w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych Spółki, dokonywania niektórych czynności prawnych oraz kształtowania składu osobowego Zarządu Spółki,
2. przyjęcia zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki i członków Rady Nadzorczej.

Zarząd Spółki w dniu 22 czerwca 2017 r. opublikował w Monitorze Sądowym i Gospodarczym porządek obrad ZWZ uzupełniony o punkty zgłoszone przez MGM. Na ZWZ, które odbyło się 30 czerwca 2017 r. zgłoszone przez MGM uchwały nie zostały podjęte z uwagi na głosowanie „przeciw” większościowego Akcjonariusza. Pismem z dnia 21 sierpnia 2017 r. Zarząd Spółki przesłał swoją opinię, z której wynikało, że nie posiada ona obowiązku wprowadzenia zasad wynikających z *u.z.k.w.*

MGM wykorzystywało następujące narzędzia bieżącego monitorowania sytuacji w nadzorowanych spółkach:

- spółki przekazywały do Ministerstwa ankiety kwartalne, zawierające podstawowe informacje dotyczące spółki, jej sytuacji oraz istotnych dla jej działalności zdarzeń, jakie miały miejsce w danym kwartale (ankieta zawiera również informacje dotyczące składu organów korporacyjnych),
- porty morskie, ze względu na specyfikę działalności, przekazywały do MGM kwartalnie „kartę spółki”, która zawiera dodatkowe informacje o działalności podmiotu, w szczególności w zakresie działalności inwestycyjnej³¹,
- spółki przekazywały informacje o wszczętych postępowaniach kwalifikacyjnych do organów zarządczych, co było publikowane m.in. na stronie podmiotowej MGM,
- w Ministerstwie były organizowane spotkania z przedstawicielami organów zarządzających Zarządów Morskich Portów, w trakcie, których omawiane były kwestie dotyczące spółek oraz zagadnień z zakresu realizacji założeń polityki morskiej oraz strategii działalności portów (spotkania koordynowane przez Departament Gospodarki Morskiej),

²⁸ Znak: DNW.82.9.1.2018.EZ, PW – 44948.

²⁹ Dz.U. z 2018 r. poz. 986, ze zm.

³⁰ Pismem znak: DNW.82.9.1.2018.EZ, PW – 66966.

³¹ Zgodnie z pismem znak: DNW/0111/230/2016 z dnia 12 sierpnia 2016 r.

- DNW pozostawał w stałym kontakcie z członkami rad nadzorczych z ramienia SP i na bieżąco pozyskiwał informacje odnośnie sytuacji podmiotów.

Ponadto jak poinformowała Dyrektor DNW³², w ramach systemu kontroli zarządczej w Ministerstwie, DNW w planie działalności na rok 2019 przyjął, jako cel operacyjny *realizację interesów Skarbu Państwa w nadzorowanych podmiotach przez efektywne wykonywanie czynności nadzoru właścicielskiego w spółkach z udziałem Skarbu Państwa* oraz założył, jako jeden z mierników określających stopień realizacji celu *monitorowanie, egzekwowanie i gromadzenie w formie tradycyjnej i elektronicznej (Baza danych ZSI) informacji kwartalnych spółek z większościowym udziałem Skarbu Państwa*. Przyjęte zadania służące realizacji celu, to weryfikacja bieżąca, półroczna i roczna przekazywanych informacji kwartalnych. Zebrane dane są przekazywane do Bazy danych Zintegrowanego Systemu Informatycznego (ZSI).

(akta kontroli str.10-11, 63-135, 1194-1195, 1198-1230, 1285-1310)

Z wyjaśnień DNW³³ wynika, że Ministerstwo nie wskazywało spółkom, jakie interesy Skarbu Państwa mają być przez nie realizowane, zaś zgodnie z wytycznymi Prezesa Rady Ministrów rzetelny, przejrzysty i efektywnie sprawowany nadzór właścicielski powinien prowadzić do:

- długoterminowego wzrostu wartości majątku narodowego realizowanego poprzez wzrost wartości spółek z udziałem SP,
- wzmocnienia nadzoru właścicielskiego zarówno w obszarze doboru kadr, jak i formułowania oczekiwań wobec reprezentantów Skarbu Państwa,
- zwiększenia ochrony kluczowych interesów gospodarczych państwa – utrzymanie/wzrost polskiego kapitału w spółkach o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa,
- zapewnienia spójności strategii realizowanych przez spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa oraz spółki realizującej misję publiczną z dokumentami programowymi Rządu.

(akta kontroli str. 1317-1318)

W okresie objętym kontrolą dwie spółki nadzorowane przez Ministerstwo podjęły decyzję o podziale zysku i wypłaciły na rzecz SP dywidendę. W roku 2017 Walne Zgromadzenie spółki Centrum Techniki Okrętowej SA uchwaliło wypłatę dywidendy w wysokości 900,0 tys. zł, a w 2018 r. – 1 000,0 tys. zł. Całość dywidendy otrzymał SP. Wysokości dywidend były zgodne z propozycjami Zarządu Spółki odnośnie podziału zysku. W roku 2018 Walne Zgromadzenie C. Hartwig Gdynia SA uchwaliło dywidendę w wysokości 3 244,1 tys. zł, z czego SP przypadło 290,0 tys. zł. W przypadku pozostałych spółek będących w nadzorze Ministra GM (poza trzema portami morskimi) nie pobrano dywidendy ze względu na trudną sytuację finansową spółek.

Polska Żegluga Bałtycka SA wypracowała za rok 2016 wynik finansowy netto w kwocie 27 167,5 tys. zł. Walne Zgromadzenie Spółki w dniu 28 czerwca 2017 r. podjęło uchwałę o zaniechaniu poboru dywidendy i przeznaczeniu zysku na kapitał zapasowy. Jako motywy decyzji o zaniechaniu poboru dywidendy Dyrektor DNW wskazała, że³⁴ Rada Nadzorcza Polskiej Żeglugi Bałtyckiej SA (PGŻ SA) przyjęła Strategię Grupy Kapitałowej PŻB SA na lata 2016-2021 zakładającą wymianę przestarzałej floty w celu utrzymania udziału Spółki w rynku, w warunkach dużej konkurencji na obsługiwanych trasach oraz w celu poprawy sytuacji ekonomiczno-finansowej Grupy Kapitałowej PŻB SA. Spółka prowadzi proces odnowy tonażu,

³² Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 86613 z dnia 10 czerwca 2019 r.

³³ Wyjaśnienia Zastępcy Dyrektora DNW, pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 93111. z dnia 30 lipca 2019 r.

³⁴ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 88125 z dnia 24 czerwca 2019 r.

wymagający zaangażowania istotnych zewnętrznych środków finansowych, co wiąże się z zapewnieniem niezbędnego wkładu własnego. Biorąc pod uwagę plany inwestycyjne podmiotu ustalenie dywidendy byłoby nieuzasadnione i stało w sprzeczności z zatwierdzoną strategią utrzymania Spółki na rynku.

(akta kontroli str. 20-21, 50-51, 161-162)

Inicjatywy dotyczące poprawy wyników finansowych spółek zostały wdrożone w następujących podmiotach:

- Przedsiębiorstwo Budownictwa Wodnego w Warszawie SA³⁵ [strata netto wyniosła: w 2017 r. (-) 3 030,6 tys. zł, w 2018 r. (-) 829,2 tys. zł.]. W 2015 roku nastąpiło obniżenie kapitału zakładowego, co było konsekwencją zrealizowanej przez Ministerstwo Skarbu Państwa (we współpracy i na wniosek Ministerstwa Środowiska) koncepcji działań mającej na celu zapewnienie możliwości realizacji przez państwo zadań z zakresu zagwarantowania bezpieczeństwa przeciwpowodziowego kraju. Polegała ona na przekazaniu na rzecz SP posiadanych przez spółkę łodzi łamaczy, jako rzeczowej formy wynagrodzenia za nabyte od SP akcje/udziały własne w celu umorzenia.

W 2018 r. w Planie rzeczowo-finansowym Zarząd PBW SA przedstawił perspektywy wieloletniego rozwoju Spółki. Według tych założeń 2018 r. będzie ostatnim rokiem odnotowania straty z działalności. W 2019 r. powinno nastąpić zrównoważenie przychodów i kosztów, a w roku kolejnym niewielki zysk. Na przełomie roku 2017/2018 pozyskano nowe kontrakty z obszaru robót wodno-kanalizacyjnych. W 2018 r. przychody wyniosły 800,0 tys. zł, w 2019 r. planowane jest ich zwiększenie.

- Polskie Ratownictwo Okrętowe sp. z o.o. [strata netto osiągnęła: w 2017 r. (-) 664,9 tys. zł, w 2018 r. (-) 403,9 tys. zł]. Od początku swojej działalności do 2017 r. Spółka odnotowywała spadek aktywności gospodarczej, w tym spadek przychodów ze sprzedaży. W 2018 r. po raz pierwszy nastąpił wzrost przychodów ze sprzedaży (o ok. 22%). Przychody netto ze sprzedaży w 2017 r. wyniosły 40 387,2 tys. zł, a w 2018 r. – 49 227,5 tys. zł. Analiza bilansu wskazuje na wzrost wartości aktywów trwałych i obrotowych odpowiednio o 1 278,2 tys. zł (8,63%) i 839,8 tys. zł (9,35%) w 2018 roku w porównaniu z rokiem poprzednim.

Spółka posiada ograniczone możliwości w zakresie działań restrukturyzacyjnych. Poziom zatrudnienia nie jest wysoki (ok. 30 osób, w tym połowa to pracownicy administracyjni), co utrudnia zmniejszanie kosztów osobowych. Nie posiada także zbędnego majątku, który mogłaby zbyć. Wysokie koszty stale wynikają z niezbędnych remontów jednostek pływających oraz obowiązkowych przeglądów klasowych. Spółka ograniczyła wydatki inwestycyjne. Wobec powyższego główny nacisk powinien dotyczyć zwiększenia przychodów Grupy Kapitałowej. Jak wynika z zatwierdzonego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej za 2018 r. przychody netto ze sprzedaży wzrosły z 23 741,7 tys. zł w 2017 r. do 32 872,3 tys. zł w 2018 r. Dodatkowo Plan rzeczowo-finansowy Spółki na 2019 r. zakłada pozyskanie dłuższych kontraktów na holowania morskie, kontraktów przy pracach związanych z budową, rozbudową i obsługą morskich instalacji paliwowych, kontraktów dla statków sejsmicznych oraz kontraktów dla posiadanego przez Spółkę dźwigu. Powyższe powinno skutkować dalszym zwiększeniem przychodów ze sprzedaży.

(akta kontroli str. 12, 20-21, 51-53, 161-162)

³⁵ Dalej: PBW SA.

Pogorszenie sytuacji finansowej, związanej z przekazaniem na rzecz SP posiadanych łodzi, wystąpiło w Przedsiębiorstwie Budownictwa Hydrotechnicznego ODRA 3 sp. z o.o. Ujemny wynik finansowy netto za 2018 r. wyniósł (-) 1 523,5 tys. zł, a za rok 2017 (-) 623,3 tys. zł. Od 2015 r. do 2016 r. Spółka notowała spadek aktywności gospodarczej. Zbyt małe przychody, przy obecnej marży na świadczone usługi oraz kosztach stałych powodują, że ma ona trudności z prowadzeniem rentownej działalności. Problem ze zbyt małym poziomem przychodów, a w konsekwencji z niską płynnością, jest wynikiem małej ilości przetargów na roboty hydrotechniczne, a także m.in.:

- brakiem nowoczesnego sprzętu, który jest wymagany w części przetargów,
- brakiem spełniania kryteriów finansowych przetargów, w tym możliwości samofinansowania długotrwałych projektów, zdolności kredytowej, niewystarczających środków finansowych na wpłatę wadium,
- przestarzałym i awaryjnym parkiem maszynowym, co powoduje, że Spółka podczas realizacji zleceń ma przestoje, musi przeznaczać dodatkowe środki na nieplanowane remonty i notuje zmniejszoną efektywność ekonomiczną danego projektu.

W sprawozdaniu Zarządu z działalności Spółki Przedsiębiorstwo Budownictwa Hydrotechnicznego ODRA 3 sp. z o.o. za 2018 rok wskazano, że w Planie rzeczowo-finansowym na rok 2019 zakłada się wydatki na inwestycje i modernizację sprzętu oraz jednostek transportu wodnego, w tym na remonty związane z potwierdzeniem, bądź odnowieniem klasy do zdolności żeglugowej jednostek pływających. Istotnym wydarzeniem dla Spółki jest wprowadzenie w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. nowego Prawa wodnego, które wiąże się ze zmianami administracyjnymi i zarządczymi w sektorach związanych z działalnością Spółki. Te zmiany mogą mieć wpływ na jej działalność i wypracowanie stabilnego zysku w latach przyszłych. Według Dyrektora DNW³⁶ Minister, jako podmiot wykonujący prawa z akcji/udziałów, nie posiada formalnych uprawnień pozwalających podejmować czynności zwykłego zarządu, do których należy tworzenie/inicjowanie programów naprawczych/restrukturyzacyjnych, których celem jest poprawa wyników finansowych spółek. Minister podejmuje wobec spółek działania w zakresie sfery dominium (tj. uprawnień właścicielskich), nie zaś w sferze imperium (poprzez działania władcze), tym samym Minister, jako akcjonariusz/udziałowiec nie podejmuje samodzielnie działań inicjujących. Niemniej, działając w sferze dominium, jako akcjonariusz ma możliwość działania na poziomie korporacyjnym m.in.: poprzez Walne Zgromadzenie/Zgromadzenie Wspólników, ustalając cele zarządcze (KPI) dla spółek, w tym osiągających ujemne wyniki finansowe, (np. wskazując, jako cel zarządczy zwiększenie przychodów, zwiększenie rentowności, zachowanie płynności finansowej, zwiększenie efektywności zarządzania aktywami, wypracowanie nadwyżki finansowej) oraz poprzez reprezentantów w organach nadzorczych, dysponujących kompetencjami w zakresie sprawowania stałego nadzoru i uprawnień decyzyjnych (zatwierdzanie planów rzeczowo-finansowych, strategicznych, opiniowanie planów restrukturyzacyjnych, etc.).

NIK zwraca uwagę, że w dniu 28 marca 2018 r. podjęta została uchwała nr 1/2018 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników, w której wyznaczono dla Spółki następujące ogólne cele zarządcze: 1) zwiększenie przychodów, 2) zwiększenie rentowności, 3) zachowanie płynności finansowej, 4) zwiększenie efektywności zarządzania aktywami. Pomimo tego sytuacja finansowa Spółki nie uległa poprawie, na co wskazują osiągnięte na koniec 2018 r. ujemne wyniki finansowe. NIK zwraca

³⁶ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 86613 z dnia 10 czerwca 2019 r.

uwagę na brak realizacji celów zarządczych wyznaczonych przez Ministra GM dla Spółki w 2018 r., które miały przynieść poprawę kondycji finansowej Spółki.

(akta kontroli str. 12, 53, 161-162, 568-620, 667-677, 1195)

Pismem z dnia 31 października 2018 r. Sekretarz Stanu w KPRM zwrócił się z prośbą do podmiotów wykonujących prawa z akcji/udziałów o przekazanie do 15 listopada 2018 r. szczegółowego zestawienia wydatków na cele marketingowe, komunikacyjne, wizerunkowe spółek będących w nadzorze, które prowadzą działalność a udział SP w tych podmiotach wynosi, co najmniej 25%. Zestawienie tabelaryczne danych przekazanych przez spółki przekazano do KPRM. MGM nie dysponowało informacją zwrotną odnośnie wniosków z analizy przeprowadzonej przez KPRM.

Dyrektor DNW poinformowała³⁷, że w powyższym zakresie ustawodawca pośrednio nałożył na spółki z udziałem SP obowiązek sporządzania odrębnych sprawozdań – w art. 17 ust. 6 *u.z.m.p.* Obowiązek został implementowany do statutów/umów spółek podmiotów pozostających w nadzorze MGM i jest egzekwowany na etapie zatwierdzania sprawozdań rocznych gdzie z reguły stanowi załącznik bądź część sprawozdania zarządu z działalności podmiotu w danym roku obrotowym. Sprawozdanie podlega analizie i ocenie jak pozostałe sprawozdania roczne – zarówno rady nadzorczej, jak i walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników.

(akta kontroli str. 12-13, 1318-1320)

Roczne sprawozdania finansowe jednostkowe i skonsolidowane dla wskazanych poniżej spółek za lata obrotowe 2016, 2017 i 2018 zostały w dziesięciu przypadkach zatwierdzone przez Walne Zgromadzenia (WZ) z naruszeniem obowiązującego terminu sześciu miesięcy od dnia bilansowego (art. 53 ust. 1 i art. 63c ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o *rachunkowości*³⁸ oraz art. 231 § 1 i 2 pkt 1 ksh a także art. 395 § 1 i 2 pkt 1 ksh).

Procedowanie w sprawie zatwierdzenia sprawozdań finansowych oraz skonsolidowanych sprawozdań finansowych w celu podjęcia decyzji rozpoczynało się w czerwcu danego roku, jednakże we wskazanych poniżej przypadkach ostateczne zatwierdzenie sprawozdań miało miejsce z przekroczeniem ustawowych terminów. I tak:

- W 2019 r. sprawozdania finansowe za rok obrotowy 2018 dla spółek: FRS SA, Polski Rejestr Statków SA oraz Przedsiębiorstwo Budownictwa Wodnego w Warszawie SA zatwierdzone zostały odpowiednio w dniu: 26 lipca 2019 r., 24 lipca 2019 r. i 23 lipca 2019 r.
- W 2018 r. sprawozdania finansowe za rok obrotowy 2017 dla spółek: Przedsiębiorstwo Budownictwa Wodnego w Warszawie SA, Przedsiębiorstwo Budownictwa Wodnego w Tczewie sp. z o.o. w likwidacji, Centrum Logistyczne Gryf sp. z o.o. zatwierdzono odpowiednio: 10 lipca 2018 r., 27 i 26 lipca 2018 r.
- Sprawozdania finansowe oraz skonsolidowane sprawozdania finansowe Grupy Kapitałowej za rok obrotowy 2018 dla: Zarząd Morskiego Portu Gdynia SA, Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA i Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA zatwierdzono w dniu 16 lipca 2018 r., 23 lipca 2018 r. i 20 lipca 2018 r.
- W dniu 14 lipca 2017 r. WZ zatwierdziło sprawozdanie finansowe i skonsolidowane sprawozdanie Zarządu Morskiego Portu Gdańsk SA za rok obrotowy 2016.

³⁷ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 86613 z dnia 10 czerwca 2019 r.

³⁸ Dz.U. z 2019 r. poz. 351, ze zm. Dalej: ustawa o rachunkowości.

Według Zastępcy Dyrektora DNW³⁹ przyczyny wnioskowania i głosowania za przerwą w obradach walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników w każdym z przypadków zostały wyjaśnione i uzasadnione w notatkach służbowych z wnioskiem o podjęcie decyzji DNW. Jako przyczyny ogłoszenia przerwy wskazywano: otrzymanie informacji o braku spełnienia przez kandydatów ustawowych wymogów w zakresie powołania do RN i koniecznością uzyskania przez wszystkich kandydatów pozytywnej opinii Rady do spraw spółek, pojawiającymi się wątpliwościami w zakresie interpretacji przepisów *u.z.k.w.* i oczekiwanie na ich interpretację wydaną przez KPRM, oczekiwanie na wydanie przez Prezesa Rady Ministrów jednorazowego pełnomocnictwa dla Ministra GM do przeprowadzenia walnego zgromadzenia w celu powołania Prezesa Zarządu spółki oraz niedostarczenie przez jedną ze spółek dokumentacji, w tym sprawozdań finansowych dotyczących zamknięcia roku obrotowego 2018.

(akta kontroli str. 12-13, 739-1061, 1320-1322, 1427-1523)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W kontrolowanym okresie wystąpiło 10 przypadków zatwierdzenia sprawozdań finansowych po upływie terminu wskazanego w ksh. NIK zauważa, że termin wynikający z art. 53 ust.1 ustawy o rachunkowości ma charakter instrukcyjny, to jednak, co do zasady, zatwierdzenie sprawozdania powinno nastąpić przed jego upływem. Z tego punktu widzenia nie ma znaczenia, kiedy rozpoczęło się procedowanie w celu podjęcia stosownej decyzji. Ponadto NIK zwraca uwagę, że w *Wytycznych dla Spółek z udziałem Skarbu Państwa sporządzających sprawozdania finansowe za rok 2018* (dokument z września 2018 roku), w cz. II, pkt 1 wskazano, że dokumenty na Zwyczajne Walne Zgromadzenie/Zwyczajne Zgromadzenie Wspólników w spółkach z udziałem SP powinny być złożone w terminie umożliwiającym odbycie ZWZ/ZZW w okresie 6-miesięcy po upływie roku obrotowego – ostatecznym terminem składania jednostkowych sprawozdań finansowych był dzień 30 kwietnia 2019 r. (dla spółek, w których rok obrotowy upływał z końcem roku kalendarzowego).

2.2 Obsadzanie stanowisk w organach spółek i przestrzeganie zasad oraz przepisów dotyczących wymagań dla kandydatów, a także ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej oraz wynagrodzeń

Opis stanu
faktycznego

Ministerstwo posiadało swoich przedstawicieli w Radach Nadzorczych (RN) 12 nadzorowanych spółek. W kontrolowanym okresie w 10 spółkach doszło do odwołania 19 przedstawicieli SP przed zakończeniem kadencji w radach nadzorczych oraz dwóch Pełnomocników Wspólnika (brak kadencyjności) w dwóch spółkach. W podjętych uchwałach brak było uzasadnienia przyczyn ich odwołania. Wszystkie osoby odwołane z RN przed upływem kadencji uzyskały następnie skwitowanie z działalności. Osoby powoływane do organów spółek nadzorowanych przez MGM podlegały opiniowaniu przez Radę ds. Spółek z udziałem Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych⁴⁰.

Według Dyrektora DNW⁴¹ zmiany w składach organów nadzorczych były konsekwencją m.in. bieżącego ich funkcjonowania, decyzji indywidualnych poszczególnych członków, analizy aktualnych potrzeb kompetencyjnych, w tym

³⁹ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 93111 z dnia 30 lipca 2019 r.

⁴⁰ Potwierdza to badanie pozytywnych opinii Rady wydanych przed powołaniem do danej RN w latach 2018-2019 w odniesieniu do 22 osób.

⁴¹ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 87369 z dnia 14 czerwca 2019 r.

wzmocnienia działań nadzorczych. NIK przyjmując złożone wyjaśnienia zwraca jednak uwagę, że działaniem celowym byłoby, aby uchwały dokonujące zmian kadrowych w radach nadzorczych przed upływem kadencji zawierały podanie przyczyn odwołania.

(akta kontroli str. 29, 35-46, 138, 163-275)

W Statucie Zarządu Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA⁴² zostało wprowadzone uchwałą ZWZ z dnia 25 lipca 2013 r. postanowienie przewidujące powoływanie członków rady nadzorczej oświadczeniem akcjonariusza, a nie poprzez uchwałę walnego zgromadzenia.

W celu ujednolicenia sposobu powoływania organów nadzorczych we wszystkich spółkach zarządzających portami, Ministerstwo podjęło próbę zmiany statutu Zarządu Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA proponując i głosując za uchwałą walnego zgromadzenia z dnia 24 listopada 2017 r. w tej sprawie. Uchwała została zaskarżona przez Gminę Miasto Szczecin, która wniosła o jej unieważnienie, a następnie wniosła apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie, który nie uwzględnił jej wniosku. Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 3 stycznia 2019 r. dokonał częściowej zmiany wyroku Sądu I instancji w ten sposób, że stwierdził nieważność uchwały Nr 7 NWZ z dnia 24 listopada 2017 r. w części, a mianowicie odnośnie wprowadzenia § 16 ust. 2 pkt 1 oraz § 18 Statutu zmieniających zasady powoływania i odwoływania członków Rady Nadzorczej. Do dnia 4 lipca 2019 r., Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum XIII Wydział Gospodarczy KRS nie dokonał rejestracji zmiany Statutu Spółki.

W okresie od 2017 r. do 30 czerwca 2019 r. oświadczeniami Ministra GM zostało powołanych 10 członków RN (w tym siedem osób powołanych na nową kadencję rozpoczynającą się 30 czerwca 2019 r.).

(akta kontroli str. 139, 259-275, 344-461)

Minister GM po wejściu w życie *u.z.k.w.*, tj. po dniu 9 września 2016 r., podjął działania zmierzające do wdrożenia jej stosowania w nadzorowanych podmiotach⁴³. W okresie od 25 listopada 2016 r. do końca czerwca 2017 r. Minister MG wnioskował o zwołanie, zgodnie z obowiązującymi procedurami walnych zgromadzeń/zgromadzeń wspólników, z porządkami obrad obejmującymi zasady kształtowania wynagrodzeń członków zarządu i członków organu nadzorczego.

Uchwały walnych zgromadzeń/zgromadzeń wspólników określiły zasady kształtowania wynagrodzeń. Uchwały organów nadzoru uszczegółowiły cele zarządcze wraz z określeniem wag tych celów oraz obiektywnych i mierzalnych kryteriów ich realizacji i rozliczenia. W uchwałach znalazły się elementy, które powinny zawierać kontrakty zawierane z członkami organów zarządzających. Ocena realizacji celów zarządczych wyznaczonych dla potrzeb przyznania i ustalenia wysokości części zmiennej wynagrodzenia członków organów zarządzających spółek miała być dokonana po raz pierwszy w 2018 r.

W przypadku sześciu spółek będących przedsiębiorcami dominującymi sporządzającymi skonsolidowane sprawozdania walne zgromadzenia wprowadzały dodatkowe cele zarządcze dotyczące ukształtowania i stosowania zasad wynagradzania członków organów zarządzających.

W przypadku spółek z mniejszościowym udziałem Skarbu Państwa, Minister GM wnioskował, jako wspólnik/akcjonariusz o zwołanie zgromadzeń i umieszczenie w ich porządku obrad punktów dotyczących podjęcia uchwał określających zasady kształtowania wynagrodzeń członków organu zarządczego i członków organu

⁴² Spółka posiada następujący akcjonariat: SP – 91,13 % udziałów, Gmina Miasto Szczecin – 0,54 % udziałów, Gmina Miasto Świnoujście – 0,16 % udziałów, Akcjonariusze indywidualni – 8,15 % udziałów.

⁴³ Wdrożenie regulacji ustawowych, zgodnie z art. 21 ust. 1 tej ustawy, winno być nastąpić najpóźniej do dnia zwyczajnego walnego zgromadzenia, którego przedmiotem było rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz sprawozdania finansowego spółki za rok obrotowy rozpoczynający się w 2016 r.

nadzorczej spółki celem ich dostosowania do wymogów *u.z.k.w.*, ze świadomością, iż wnioski te mogą nie zostać pozytywnie rozpatrzone. Sytuacja taka miała miejsce np. w przypadku Przedsiębiorstwa Robót Czerpalnych i Podwodnych sp. z o.o. w Gdańsku. DNW w pismach z dnia 22 listopada 2016 r., 7 czerwca 2017 r. oraz 20 czerwca 2017 r. występował do Zarządu Spółki z prośbą o umieszczenie w porządku obrad zgromadzenia wspólników punktów dotyczących:

- 1) podjęcia uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Zarządu Spółki,
- 2) podjęcia uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków Komisji Rewizyjnej Spółki,
- 3) podjęcia uchwały w sprawie szczególnych zasad postępowania w zakresie rozporządzania składnikami aktywów trwałych Spółki, dokonywania niektórych czynności prawnych oraz kształtowania składu osobowego Zarządu Spółki.

W dniu 10 lipca 2017 r. wpłynęło do MGM pismo, w którym Zarząd Spółki wyjaśnił, że stosownie do art. 236 ksh nie uznał za zasadne i nie umieścił w porządku obrad spraw wnoszonych przez SP.

Porządek obrad zwołanego i przeprowadzonego w dniu 1 sierpnia 2017 r. Zwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki nie uwzględnił punktów zaproponowanych przez Ministerstwo.

Według dyrektora DNW⁴⁴ w okresie objętym kontrolą w nadzorowanych przez MGM podmiotach nie wystąpiły przypadki wypłaty zmiennej części wynagrodzenia członkom zarządów, w związku z wykonaniem celów zarządczych. Powyższe wynikało z faktu nieprzedłożenia przez osoby zarządzające (za wyjątkiem jednego przypadku) sprawozdań z wykonywania celów zarządczych wyznaczonych dla potrzeb przyznania i ustalenia wysokości części zmiennej wynagrodzenia członka organu zarządzającego, które to sprawozdanie, miało być podstawą rozliczenia i ewentualnej wypłaty wynagrodzenia zmiennego. W jednym przypadku dotyczącym Zarządu Morskiego Portu Gdańsk SA, były członek organu zarządzającego przedłożył RN Spółki sprawozdanie z wykonywania celów zarządczych. Sprawozdanie zostało rozpatrzone i na jego podstawie organ nadzorczy stwierdził niewykonanie celów zarządczych, uprawniających do wypłaty części zmiennej wynagrodzenia.

Według Zastępcy Dyrektora⁴⁵ brak sprawozdania z realizacji celów zarządczych nie zwalnia organu nadzorczego z obowiązku stałego monitorowania sytuacji spółki, a także działalności zarządu. RN na bieżąco monitoruje sytuację ekonomiczno-finansową spółki; jednocześnie RN monitoruje i kontroluje istotne dla spółki decyzje zarządu oraz efekty jego pracy. *De facto* cele zarządcze są pochodną powyższego – tj. odzwierciedlają działania podejmowane w celu realizacji założeń strategii i planów rzeczowo-finansowych. Niemniej MGM nie dysponuje analizą przyczyn nieskładania przez członków organów zarządczych w spółkach sprawozdania z realizacji celów zarządczych.

(akta kontroli str. 30, 157-158, 186-187, 462-567, 1319-1320)

W okresie objętym kontrolą w Zarządzie Morskiego Portu Gdynia SA w wyniku odwołania w dniu 13 czerwca 2019 r. jednego członka organu zarządczego Spółki wypłacono odprawę w wysokości „[...]”⁴⁶ (na podstawie zawartej umowy o świadczenie usług zarządzania). Ponadto wysokość wypłaconego wynagrodzenia

⁴⁴ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 90818 z dnia 11 lipca 2019 r.

⁴⁵ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 93111 z dnia 30 lipca 2019 r.

⁴⁶ NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wielkości kwoty ze względu na ochronę interesu prywatnego osoby fizycznej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

za niepodejmowanie działalności konkurencyjnej wyniesie „[...]”⁴⁷, co stanowi łączną kwotę odszkodowania, pod warunkiem złożenia pisemnego oświadczenia o przestrzeganiu zakazu konkurencji po ustaniu funkcji.

W wyniku upływu kadencji dwóm członkom organów zarządczych w dwóch Spółkach⁴⁸ (dnia 20 lipca 2018 r. oraz 6 maja 2019 r.) wypłacono odprawy w łącznej kwocie „[...]”⁴⁹ oraz wynagrodzenia za niepodejmowanie działalności konkurencyjnej w łącznej kwocie „[...]”⁵⁰ (na podstawie zawartej umowy o świadczenie usług zarządzania).

W Centrum Techniki Okrętowej SA, na podstawie zawartej umowy o pracę z członkiem zarządu, w związku z zakończeniem kadencji w dniu 27 czerwca 2018 r. wypłacono „[...]”⁵¹ z tytułu odprawy pieniężnej oraz „[...]”⁵² odprawy emerytalnej.

(akta kontroli str. 140, 143-154)

Dyrektor DNW poinformowała⁵³, że zasady wynagradzania członka zarządu oraz inne postanowienia (w tym wysokość odpraw i ewentualnych wynagrodzeń za niepodejmowanie działalności konkurencyjnej) zostały określone w *umowach o świadczenie usług zarządzania* zawieranych w imieniu spółki przez radę nadzorczą/pełnomocnika wspólnika lub pełnomocnika ustanowionego uchwałą wspólników. Zawierane umowy (kontrakty) były zgodne z wzorcową *umową o świadczenie usług zarządzania* określoną w wytycznych KPRM *Zasady nadzoru właścicielskiego nad spółkami z udziałem Skarbu Państw* oraz przepisami *u.z.k.w.*

Ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby powołane do organów spółek, poza powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, są regulowane również w kontraktach zawieranych pomiędzy stronami (spółką, a członkiem organu zarządzającego). Spółka jest stroną postępowania, w przypadku wystąpienia ewentualnych nieprawidłowości w zakresie zgodności wysokości faktycznie wypłaconych wynagrodzeń członkom organów z przepisami. Za właściwe wykonywanie postanowień kontraktu odpowiadają strony kontraktu, ewentualne nieprawidłowości powodują odpowiedzialność cywilną, w tym odszkodowawczą, po obu stronach.

Weryfikacja przestrzegania ograniczeń prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby powołane do organów spółek ma miejsce przy powoływaniu osoby w skład organu i następuje na podstawie właściwego oświadczenia, stanowiącego element wymogów formalnych przystąpienia do postępowania kwalifikacyjnego. Ponadto organy nadzorcze weryfikują prawidłowość złożonych oświadczeń na podstawie informacji powszechnie dostępnych (ewidencja działalności gospodarczej). Po zawarciu kontraktu osoba zarządzająca podlega odpowiedzialności kontraktowej.

⁴⁷ NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wielkości kwoty ze względu na ochronę interesu prywatnego osoby fizycznej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

⁴⁸ Zarząd Morskiego Portu Gdańsk SA oraz Zarząd Morskich Portów Szczecin i Świnoujście SA.

⁴⁹ NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wielkości kwoty ze względu na ochronę interesu prywatnego osoby fizycznej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

⁵⁰ NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wielkości kwoty ze względu na ochronę interesu prywatnego osoby fizycznej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

⁵¹ NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wielkości kwoty ze względu na ochronę interesu prywatnego osoby fizycznej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

⁵² NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie wielkości kwoty ze względu na ochronę interesu prywatnego osoby fizycznej na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429). Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

⁵³ Pismo znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 87369 z dnia 14 czerwca 2019 r.

Ze względu na specyfikę regulacji dotyczących krotności przeciętnych wynagrodzeń, MGM poinformowało nadzorowane spółki o konieczności uwzględnienia przepisów ustawy o budżecie tj. ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019⁵⁴, w roku 2019 przy wypłacie wynagrodzeń członków organów⁵⁵.

Pismem z dnia 6 listopada 2018 r.⁵⁶ Ministerstwo poinformowało członków organów zarządzających o ustawowym obowiązku⁵⁷ przedkładania oświadczeń majątkowych przez osoby pełniące funkcje w strukturach zarządu w nadzorowanych jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa i spółkach z większościami udziałem SP, zwracając uwagę na podmiot, wobec którego należy spełnić obowiązek przekazywania oświadczeń majątkowych oraz obowiązujące terminy. Do przedmiotowego pisma dołączono stosowne wytyczne otrzymane z KPRM.

W piśmie z dnia 25 lipca 2019 r. Wicedyrektor DNW poinformował⁵⁸, że Departament Skarbu Państwa KPRM⁵⁹ realizuje zadania w zakresie monitorowania terminów składania oświadczeń o stanie majątkowym osób pełniących funkcję prezesa w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa oraz spółkach, w których udział Skarbu Państwa przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji zobowiązanych do ich złożenia Prezesowi Rady Ministrów, a także analizowania tych oświadczeń i ich przechowywania. Zatem podmiotem uprawnionym do weryfikacji wypełnienia przez obowiązanych obowiązku przekazywania oświadczeń majątkowych w określonym terminie są instytucje właściwe do ich pozyskiwania, zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne⁶⁰.

(akta kontroli str. 31-32, 1196, 1311-1313)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Pozytywna

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK wnosi o podjęcie działań zmierzających do zatwierdzania sprawozdań finansowych w nadzorowanych spółkach w terminie wyznaczonym w ustawie o rachunkowości.

⁵⁴ Dz.U. poz. 2435.

⁵⁵ Zgodnie z art. 22 tej ustawy w roku 2019 podstawę wymiaru, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 11 u.z.k.w., stanowi przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.

⁵⁶ Znak: DNW.82.3.14.2018.AM (PW 64004).

⁵⁷ Zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1393, ze. zm.) osoby pełniące w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa oraz spółkach, w których udział Skarbu Państwa przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji, funkcje: prezesa, wiceprezesa i członka zarządu (art. 10 ust. 1 w związku z art. 2 pkt 9 ustawy) obowiązane są do składania oświadczeń majątkowych następującym podmiotom: a) prezes spółki – Prezesowi Rady Ministrów, b) wiceprezes i członek zarządu spółki – kierownikowi jednostki (tj. prezesowi spółki).

⁵⁸ Znak: DNW.82.38.1.2019.LS, PW – 92808.

⁵⁹ <https://bip.kprm.gov.pl/kpr/bip-kancelarii-prezesa/organizacja-kprm/sekretariaty-departamentu/6628,Departament-Skarbu-Panstwa.html>.

⁶⁰ Dz. U. 2017 r. poz. 1393, ze. zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 5 września 2019 r.

Wiceprezes
Najwyższa Izba Kontroli
Wojciech Kutyla

/ - /

.....
podpis